

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

20. april 2016 *

»Præjudiciel forelæggelse — forordning (EF) nr. 44/2001 — område med frihed, sikkerhed og retfærdighed — begrebet »uforenelige afgørelser« — søgsmål, der ikke har samme sagsgenstand, og som er rettet mod flere sagsøgte, der har bopæl i forskellige medlemsstater — betingelser for aftaler om værneting — værnetingsklausul — begrebet »sager om kontraktforhold« — prøvelse af, at der ikke foreligger et gyldigt kontraktforhold«

I sag C-366/13

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Corte suprema di cassazione (kassationsdomstol, Italien) ved afgørelse af 28. maj 2013, indgået til Domstolen den 1. juli 2013, i sagen:

Profit Investment SIM SpA under likvidation,

mod

Stefano Ossi,

Commerzbank Brand Dresdner Bank AG,

Andrea Mirone,

Eugenio Magli,

Francesco Redi,

Profit Holding SpA under likvidation,

Redi & Partners Ltd,

Enrico Fiore,

E3 SA,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af Domstolens vicepræsident, A. Tizzano, som fungerende afdelingsformand, og dommerne F. Biltgen, A. Borg Barthet, M. Berger og S. Rodin (refererende dommer),

* Processprog: italiensk.

generaladvokat: Y. Bot

justitssekretær: fuldmægtig L. Carrasco Marco,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 5. marts 2015,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Profit Investment SIM SpA under likvidation ved L. Gaspari, som kurator, bistået af avvocati P. Pototschnig og F. De Simone
- Commerzbank Brand Dresdner Bank AG ved avvocati E. Castellani og G. Curtò samt avocat C. Gleske
- den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato L. D'Ascia
- Det Forenede Kongeriges regering ved L. Christie, som befuldmægtiget, bistået af barrister B. Kennelly
- Europa-Kommissionen ved F. Moro, A.-M. Rouchaud-Joët og E. Traversa, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 23. april 2015,

afsagt følgende

Dom

- 1 Den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT L 12, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side Profit Investment SIM SpA under likvidation (herefter »Profit«) og på den anden side Stefano Ossi, Commerzbank Brand Dresdner Bank AG (herefter »Commerzbank«), Andrea Mirone, Eugenio Magli, Francesco Redi, Profit Holding SpA under likvidation, Redi & Partners Ltd (herefter »Redi«), Enrico Fiore og E3 SA (herefter »E3«).

Retsforskrifter

- 3 I henhold til artikel 68, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, der trådte i kraft den 1. marts 2002, træder denne forordning i forholdet mellem medlemsstaterne, bortset fra Kongeriget Danmark, i stedet for konventionen af 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978, L 304, s. 17).
- 4 Ifølge anden betragtning til denne er formålet med forordning nr. 44/2001, af hensyn til det indre markeds funktion:

»[...] at vedtage bestemmelser, der kan gøre reglerne for retternes kompetence på det civil- og handelsretlige område ensartede og forenkle formaliteterne med henblik på en hurtig og enkel anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser truffet i medlemsstater, der er bundet af denne forordning«.

5 I 11. og 12. betragtning til forordning nr. 44/2001 præciseres det eksisterende forhold mellem de forskellige kompetenceregler og deres normative mål som følger:

»(11) Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtes bopæl som det principielle kriterium, og dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af sagens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund. [...]

(12) Som kompetencekriterium bør sagsøgtes bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje.«

6 Artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, der indgår i forordningens kapitel II, afdeling 1, med overskriften »Almindelige bestemmelser«, har følgende ordlyd:

»Med forbehold af bestemmelserne i denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.«

7 Artikel 5 i forordning nr. 44/2001, der er indeholdt i det samme kapitel II, afdeling 2, med overskriften »Specielle kompetenceregler«, bestemmer i stk. 1:

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat

1) a) i sager om kontraktforhold, ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes

b) ved anvendelsen af denne bestemmelse, og medmindre andet er aftalt, er opfyldelsesstedet for den forpligtelse, der ligger til grund for sagen:

— ved salg af varer, det sted i en medlemsstat, hvor varerne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret

— ved levering af tjenesteydelser, det sted i en medlemsstat, hvor tjenesteydelserne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret

c) er litra b) ikke relevant, finder litra a) anvendelse

[...]«

8 Artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, der ligeledes er indsat i afdeling 2 i kapitel II, fastsætter som følger:

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan endvidere sagsøges:

1) såfremt der er flere sagsøgte, ved retten i den retskreds, hvor en af de sagsøgte har bopæl, forudsat at kravene er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig

[...]«

- 9 Artikel 23, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, som indgår i kapitel II, afdeling 7, med overskriften »Aftaler om værneting«, har følgende ordlyd:

»1. Såfremt parterne i tilfælde, hvor mindst en af dem har bopæl på en medlemsstats område, har aftalt, at en ret eller retterne i en medlemsstat skal være kompetente til at påkende allerede opståede tvister eller fremtidige tvister i anledning af et bestemt retsforhold, er denne ret eller retterne i den pågældende medlemsstat kompetente. Medmindre parterne har aftalt andet, er denne ret eller disse retter enekompetente. En sådan aftale om værneting skal være indgået:

- a) skriftligt eller mundtligt med skriftlig bekræftelse, eller
- b) i en form, der er i overensstemmelse med den skik og brug, som parterne følger i deres indbyrdes forhold, eller
- c) inden for international handel, i en form, der er i overensstemmelse med en sædvane, som parterne har eller burde have kendskab til, og som inden for sådan handel er almindelig kendt og regelmæssigt fulgt af parter i aftaler af samme type inden for den pågældende handelsbranche.

[...]«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 10 I løbet af maj 2004 sendte Commerzbank (tidligere Dresdner Bank AG), der er en tysk kommerciel bank, som ligeledes driver virksomhed inden for området for såkaldt »struktureret finansiering«, et emissionsprogram for obligationer indekseret til en kreditrisiko på markedet (herefter »obligationerne«), med titlen »Credit Linked Note Programme« (herefter »emissionsprogrammet«). Under dette emissionsprogram kunne Commerzbank foretage udstedelse af obligationer til et samlet maksimumsbeløb på 4 mia. EUR.
- 11 Reglementet for emissionsprogrammet samt de økonomiske og juridiske betingelser for obligationerne var nærmere fastsat i emissionsprospektet (herefter »prospektet«). I den foreliggende sag var dette prospekt forudgående blevet godkendt af Irish Stock Exchange (Børsen i Dublin, Irland), hvilket de berørte parter i øvrigt aldrig har bestridt. Det nævnte prospekt er stadig offentligt tilgængeligt på børsen i Dublins websted.
- 12 I punkt 16 i »Terms and conditions of the Notes« (»vilkår og betingelser for værdipapirerne«) var der fastsat en værnetingsklausul, hvorefter de engelske retter har enekompetence til at afgøre enhver tvist, der må følge af værdipapirerne eller være knyttet hertil.
- 13 I september 2004 udstedte Commerzbank, inden for rammerne af emissionsprogrammet, obligationer knyttet til de obligationer, der tidligere var udstedt af E3 (herefter »E3-værdipapirerne«) og benævnt »Dresdner Total Return Notes linked to E3 SA« (herefter »de omtvistede værdipapirer«), til en samlet værdi af 2 300 000,00 EUR.
- 14 Den 27. oktober 2004 foretog Redi, et selskab, som af Financial Services Authority (finanstilsyn, Det Forenede Kongerige) er bemyndiget til at udøve finansiel formidlingsvirksomhed, en samlet tegning på det såkaldte »primære« marked af de omtvistede værdipapirer udstedt af Commerzbank.
- 15 Efter at have tegnet de nævnte værdipapirer solgte Redi samme dag en del af dem, i en størrelsesorden af 1 100 000 EUR, til Profit på det såkaldte »sekundære« marked.

- 16 I foråret 2006 overholdte E3 ikke sin betalingsforpligtelse for rentedelen af E3-værdipapirerne. Commerzbank gav følgelig meddelelse om denne kreditbegivenhed og annullerede den 5. juli 2006 de omtvistede værdipapirer ved at levere det antal, der svarede til E3-værdipapirerne, til Profit.
- 17 Denne kreditbegivenhed på de omtvistede værdipapirer medførte, at Profit, som er et italiensk selskab, blev underlagt en tvungen administrativ likvidation, og selskabet anlagde ved Tribunale di Milano (retten i Milano) sag mod Commerzbank, Profit Holding, Redi og E3 samt Stefano Ossi og Eugenio Magli, henholdsvis medlem af bestyrelsen i og generaldirektør for Profit, og Enrico Fiore, medejer af E3, i det væsentlige med påstand om:
- at de aftaler, som medførte, at Profit erhvervede de omtvistede værdipapirer, som er udstedt af Commerzbank og solgt af Redi, erklæres ugyldige på grund af en ulige aftale og ikke-beskyttelsesværdigt eller manglende formål og, som en følge deraf, tilbagesøgning af beløb erlagt i urigtig formening om skyld, dvs. tilbagebetaling af et beløb, som er betalt for at foretage dette køb
  - at moderselskabet Profit Holding, som ligeledes er et italiensk selskab, holdes ansvarligt i medfør af artikel 2497 i Codice civile (den borgerlige lovbog), for så vidt som Profit Holding har overtrådt principperne om god selskabs- og virksomhedsledelse ved at have ledt sit datterselskab til at gennemføre de pågældende transaktioner, og derfor er forpligtet til at erstatte det tab, som Profit angiveligt har lidt på grund af denne dårlige selskabsledelse. Dette krav om erstatning for tab er ligeledes solidarisk gjort gældende over for Redi samt Stefano Ossi, Eugenio Magli og Enrico Fiore på grundlag af en påstand om, at disse personer på forskellig vis har samarbejdet med Profit Holding i forårsagelsen af det uberettigede tab for Profit.
- 18 Stefano Ossi og Commerzbank samt Andrea Mirone, der blev adciteret af Commerzbank, rejste derefter indsigelse om den italienske rets manglende kompetence, bl.a. på grund af den omstændighed, at værnetingsklausulen, der er indeholdt i prospektet, giver de engelske retter kompetence. Profit har derfor indbragt sagen for Corte suprema di Cassazione (kassationsdomstol, Italien) med anmodning om en forhåndsafgørelse af spørgsmålet om retternes kompetence.
- 19 På denne baggrund har Corte suprema di Cassazione (kassationsdomstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Kan forskellige sager anses for at være indbyrdes forbundne som omhandlet i artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, når genstanden for de påstande, som er nedlagt med disse to søgsmål, og retsgrundlaget for påstandene er forskellige, og der ikke logisk og retligt betraget foreligger et underordningsforhold eller uforenelighed mellem dem, men hvor en eventuel afsigelse af dom efter sagsøgerens påstand i en af disse sager vil kunne have faktisk indvirkning på omfanget af den interesse, som det andet krav er fremsat med henblik på at beskytte?
  - 2) Kan kravet om skriftlighed af værnetingsaftalen i henhold til artikel 23, stk. 1, litra a), i forordning nr. 44/2001 anses for at være opfyldt, når en sådan aftale er indsat i [prospektet], som er affattet ensidigt af en udsteder af obligationer, og indebærer, at værnetingsaftalen finder anvendelse på tvister med en hvilken som helst efterfølgende erhverver af obligationerne vedrørende disses gyldighed, eller kan – i benægtende fald – indsættelsen af værnetingsaftalen i et dokument, der har til formål at regulere en udstedelse af obligationer, der er tiltænkt at være genstand for grænseoverskridende handel, anses for at udgøre en form, der er i overensstemmelse med en sædvane inden for international handel, som omhandlet i artikel 23, stk. 1, litra c), i samme forordning?
  - 3) Skal udtrykket »sager om kontraktforhold«, som er anvendt i artikel 5, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, forstås således, at det udelukkende henviser til tvister, hvor det tilsigtes at gøre retsforholdet i henhold til kontrakten gældende for domstolene, eller til tvister, som er strengt

knyttet til dette retsforhold, eller omfatter det også tvister, hvor sagsøgeren ikke påberåber sig kontrakten, men benægter, at der foreligger et retsgyldigt kontraktforhold, og tilsigter at opnå tilbagebetaling af et beløb, der er betalt på grundlag af et dokument, som efter sagsøgerens opfattelse ikke har nogen som helst retsvirkning?»

Om de præjudicielle spørgsmål

- 20 Der er afgivet indlæg af Profit, Commerzbank, den italienske regering, Det Forenede Kongeriges regering samt Europa-Kommissionen.
- 21 Inden det første præjudicielle spørgsmål undersøges, bør det andet og det tredje spørgsmål besvares. Hvis den forelæggende ret på grundlag af besvarelsen af det andet spørgsmål skulle fastslå – som generaladvokaten har anført i punkt 29 i forslaget til afgørelse – at den i hovedsagen omhandlede værnetingsklausul med føje kan gøres gældende over for Profit, ville den således skulle erklære, at Tribunale di Milano (retten i Milano) ikke har kompetence til at afgøre søgsmålet om kontraktens ugyldighed og tilbagebetaling af salgsprisen, som skulle indbringes for de engelske domstole.

Det andet spørgsmål

- 22 Med sit andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 23, stk. 1, litra a) og c), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at en værnetingsklausul som den i hovedsagen omhandlede for det første opfylder de formkrav, der er fastsat i nævnte artikel 23, stk. 1, litra a), når den er indeholdt i et emissionsprospekt for værdipapirer, som er affattet af udstederen af disse værdipapirer, og for det andet kan gøres gældende over for tredjemand, der har erhvervet disse værdipapirer gennem en finansiel formidler, samt for det tredje – såfremt det andet spørgsmåls to første led besvares benægtende – kan anses for at udgøre en sædvane inden for international handel som omhandlet i nævnte artikel 23, stk. 1, litra c).
- 23 Indledningsvis bemærkes, at for så vidt angår betingelserne for en værnetingsaftales gyldighed fastsætter artikel 23, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 hovedsagelig formelle betingelser og nævner kun en materiel betingelse vedrørende aftalens genstand, som skal vedrøre et bestemt retsforhold. Bestemmelsens ordlyd præciserer således ikke, om en aftale om værneting kan overføres fra parterne i en kontrakt til en tredjemand, som er part i en senere kontrakt, og som helt eller delvis indtræder i rettigheder og forpligtelser for en af parterne i den oprindelige kontrakt (jf. bl.a. dom af 7.2.2013, Refcomp, C-543/10, EU:C:2013:62, præmis 25).
- 24 Af artikel 23, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 fremgår det imidlertid klart, at bestemmelsens anvendelsesområde er begrænset til tilfælde, hvor parterne har »aftalt«, at en ret skal være kompetent. Som det fremgår af 11. betragtning til denne forordning, er det denne viljesoverensstemmelse mellem parterne, der i medfør af princippet om parternes frie vilje begrundes, at valget af en ret gives forrang for den ret, der ellers eventuelt ville have haft kompetence i henhold til nævnte forordning (dom af 7.2.2013, Refcomp, C-543/10, EU:C:2013:62, præmis 26).
- 25 For at besvare det andet spørgsmåls første led skal det afgøres, om en værnetingsklausul, der er indeholdt i et emissionsprospekt for værdipapirer, som er affattet ensidigt af udstederen af disse værdipapirer, opfylder de krav, der er fastsat i artikel 23, stk. 1, litra a), i forordning nr. 44/2001.
- 26 Domstolen har allerede fastslået, at dette krav, når en værnetingsklausul, der er indeholdt i en af kontrahenternes almindelige forretningsbetingelser, som er trykt på bagsiden af et kontraktsdokument, kun er opfyldt, såfremt kontrakten udtrykkeligt henviser til disse almindelige forretningsbetingelser (dom af 14.12.1976, Estatus Salotti di Colzani, 24/76, EU:C:1976:177, præmis 10).

- 27 Ifølge fast retspraksis skal artikel 23, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 i øvrigt fortolkes således, at et af bestemmelsens formål – i lighed med formålet med artikel 17, stk. 1, i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager – er at sikre, at der reelt er opnået enighed mellem de berørte (jf. bl.a. dom af 7.2.2013, Refcomp, C-543/10, EU:C:2013:62, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis), og at denne bestemmelse følgelig pålægger den ret, for hvilken sagen er forelagt, at efterprøve, om den pågældende kontraktbestemmelse faktisk har været genstand for parternes samstemmende vilje, der skal være udtrykt klart og præcist (jf. bl.a. dom af 9.11.2000, Coreck, C-387/98, EU:C:2000:606, præmis 13 og den deri nævnte retspraksis, og af 7.2.2013, Refcomp, C-543/10, EU:C:2013:62, præmis 27).
- 28 I hovedsagen er den klausul, der tillægger de engelske retter kompetence, indsat i prospektet, som er et dokument, der er affattet af værdipapirudstederen. Det fremgår ikke endegyldigt af forelæggelsesafgørelsen, om denne klausul var gentaget, eller om der var en udtrykkelig henvisning hertil i de aftaledokumenter, der blev undertegnet ved udstedelsen af værdipapirerne på det primære marked.
- 29 Det andet spørgsmåls første led skal derfor besvares med, at det krav om skriftlighed, der er opstillet i artikel 23, stk. 1, litra a), når en værnetingsklausul er indsat i et emissionsprospekt for obligationer, kun er opfyldt, såfremt den kontrakt, som er undertegnet af parterne i forbindelse med udstedelsen af værdipapirerne på det primære marked, nævner accepten af denne klausul eller udtrykkeligt henviser til dette prospekt, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.
- 30 I bekræftende fald tilkommer det ydermere denne ret at afgøre, om den kontrakt, der er indgået mellem Redi og Profit i forbindelse med salget af disse værdipapirer på det sekundære marked, ligeledes nævner accepten af denne klausul eller indeholder en sådan henvisning. Hvis dette er tilfældet, skal samme klausul anses for at kunne gøres gældende over for Profit.
- 31 Det er kun i det modsatte tilfælde, at det andet spørgsmåls andet led bliver aktuelt, nemlig om en værnetingsklausul, som gyldigt er aftalt i kontrakten indgået mellem udstederen af et værdipapir og den, der tegner dette værdipapir, kan gøres gældende over for tredjemand, som har erhvervet nævnte værdipapir gennem den, der har tegnet værdipapiret, uden udtrykkeligt at have givet sit samtykke til denne klausul, og som har anlagt sag om erstatning mod denne udsteder.
- 32 Domstolen fastslog i præmis 33 i dom af 7. februar 2013, Refcomp (C-543/10, EU:C:2013:62), at i forbindelse med en erstatningssag anlagt af den senere køber af en vare mod denne vares producent kan de ikke – i mangel af et kontraktforhold imellem dem – anses for at have »aftalt« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 23, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, hvilken ret der skal være kompetent med hensyn til den kontrakt, der oprindeligt er blevet indgået mellem producenten og den første køber.
- 33 Domstolen har dog vedrørende søtransportkontrakter fastslået, at en værnetingsaftale i et konnossement kan gøres gældende over for en tredjemand i forhold til kontrakten, når denne aftale anses for gyldig i forholdet mellem afladeren og transportøren, og når tredjemanden, der har konnossementet i hænde, i henhold til den nationale ret, der finder anvendelse, er indtrådt i afladerens rettigheder og forpligtelser. Det er i medfør af dette udskiftningsforhold mellem afladeren og tredjemanden, der har konnossementet i hænde, at sidstnævnte i kraft af erhvervelsen af konnossementet er bundet af nævnte værnetingsaftale. I det tilfælde, hvor der i henhold til national ret består et sådant forhold, er det ikke nødvendigt, at den ret, for hvilken sagen er indbragt, efterprøver, om denne tredjemand har givet samtykke til nævnte værnetingsaftale. Domstolen har således i denne forbindelse fremhævet konnossementets ganske særlige karakter, idet det er et instrument inden for international handel, som tager sigte på at regulere et forhold mellem mindst tre personer. Konnossementet er således et omsætteligt dokument, som giver ihændeoverhaveren mulighed for under transporten at overdrage disse varer til en køber, som herved bliver indehaver af alle afladerens rettigheder og forpligtelser i forhold til bortfragteren (jf. i denne retning dom af 19.6.1984, Russ, 71/83,

EU:C:1984:217, præmis 24, af 16.3.1999, Castelletti, C-159/97, EU:C:1999:142, præmis 41, af 9.11.2000, Coreck, C-387/98, EU:C:2000:606, præmis 23-27, og af 7.2.2013, Refcomp, C-543/10, EU:C:2013:62, præmis 34-36).

- 34 I øvrigt har Domstolen vedrørende tegning af aktier i et selskab ligeledes fastslået, at en aktionær ved at indtræde som aktionær giver sit samtykke til at være undergivet samtlige bestemmelser i selskabets vedtægter, herunder en værnetingsklausul, der er indeholdt i disse vedtægter, og er bundet af denne klausul, når de nævnte vedtægter opbevares på et sted, der er tilgængeligt for aktionæren, f.eks. på selskabets hjemsted, eller er indført i et offentligt register (jf. i denne retning dom af 10.3.1992, Powell Duffryn, C-214/89, EU:C:1992:115, præmis 19 og 28).
- 35 I hovedsagen er spørgsmålet, om Commerzbank, der er udstederen af de omtvistede værdipapirer, kan gøre den i prospektet indeholdte værnetingsklausul gældende over for Profit, som er den, der sidst har tegnet disse værdipapirer, og som har erhvervet disse værdipapirer i henhold til en kontrakt indgået med Redi.
- 36 Under henvisning til den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 33 og 34, skal dette spørgsmål besvares bekræftende, for så vidt som det er godtgjort – hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve – for det første, at denne klausul er gyldig i forholdet mellem Commerzbank og Redi, der er den første, som har tegnet disse værdipapirer, dernæst, at Profit, ved på det sekundære marked at foretage tegning af disse værdipapirer gennem Redi, indtræder i sidstnævntes rettigheder og forpligtelser, der er knyttet til de samme værdipapirer i henhold til gældende national ret, og endelig, at Profit har haft mulighed for at gøre sig bekendt med prospektet, der indeholder denne klausul, hvilket forudsætter, at dette prospekt er let tilgængeligt.
- 37 Følgelig skal det andet spørgsmåls andet led besvares med, at artikel 23 i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at en værnetingsklausul, der er indeholdt i et emissionsprospekt for værdipapirer, som er affattet af udstederen af de omhandlede værdipapirer, kan gøres gældende over for tredjemand, som har erhvervet disse værdipapirer gennem en finansiel formidler, såfremt det er godtgjort – hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve – for det første, at denne klausul er gyldig i forholdet mellem denne udsteder og denne finansielle formidler, for det andet, at nævnte tredjemand ved på det sekundære marked at foretage tegning af de omhandlede værdipapirer indtræder i nævnte formidlers rettigheder og forpligtelser, der er knyttet til disse værdipapirer i henhold til gældende national ret, og endelig, at den pågældende tredjemand har haft mulighed for at gøre sig bekendt med prospektet, der indeholder denne klausul.
- 38 Med hensyn til det andet spørgsmåls tredje led har den forelæggende ret, såfremt dette spørgsmåls to første led besvares benægtende, spurgt Domstolen, om der eventuelt foreligger en sædvane inden for international handel, som var kendt af parterne.
- 39 Det fremgår af retspraksis, at det fortsat er et af de formål, der forfølges med artikel 23, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001, at sikre, at der reelt er opnået enighed mellem parterne, der er begrundet i et ønske om at undgå, at værnetingsklausuler, som kun én af parterne har indføjet i en kontrakt, ikke bliver bemærket (jf. i denne retning dom af 20.2.1997, MSG, C-106/95, EU:C:1997:70, præmis 17, og af 16.3.1999, Castelletti, C-159/97, EU:C:1999:142, præmis 19).
- 40 Domstolen tilføjede dog, at der på baggrund af ændringen i nævnte artikel 23, stk. 1, litra c), formodes at være kommet en samstemmende vilje i stand, når der i den pågældende branche inden for den internationale handel findes handelssædvaner, som parterne har eller burde have kendskab til (jf. i denne retning dom af 20.2.1997, MSG, C-106/95, EU:C:1997:70, præmis 19, og af 16.3.1999, Castelletti, C-159/97, EU:C:1999:142, præmis 20 og 21).

- 41 Domstolen har i denne forbindelse anført, at det påhviler den nationale ret at afgøre, om den pågældende kontrakt er indgået inden for den internationale handel, og at efterprøve, om der består en sædvane i den branche inden for den internationale handel, som parterne driver virksomhed i, og om disse parter faktisk har haft eller må formodes at have haft kendskab til sædvanen, men det tilkommer Domstolen over for den nationale ret at angive de objektive forhold, som er nødvendige for at træffe afgørelse herom (jf. i denne retning dom af 20.2.1997, MSG, C-106/95, EU:C:1997:70, præmis 21, og af 16.3.1999, Castelletti, C-159/97, EU:C:1999:142, præmis 23).
- 42 For så vidt angår det første punkt står det i hovedsagen fast, at kontrakten er indgået inden for international handel.
- 43 Med hensyn til det andet punkt har Domstolen allerede haft lejlighed til at udtale, at spørgsmålet om, hvorvidt der består en sædvane, ikke skal afgøres i henhold til loven i én af de kontraherende stater og heller ikke skal afgøres i forhold til den internationale handel i almindelighed, men i forhold til den handelsbranche, inden for hvilken parterne driver virksomhed (dom af 20.2.1997, MSG, C-106/95, EU:C:1997:70, præmis 23, og af 16.3.1999, Castelletti, C-159/97, EU:C:1999:142, præmis 25).
- 44 Domstolen har endvidere tilføjet, at der består en sædvane inden for den pågældende handelsbranche, bl.a. når en bestemt handlemåde almindeligt og regelmæssigt følges af de erhvervsdrivende i branchen ved indgåelse af kontrakter af en bestemt type (dom af 20.2.1997, MSG, C-106/95, EU:C:1997:70, præmis 23, og af 16.3.1999, Castelletti, C-159/97, EU:C:1999:142, præmis 26).
- 45 Heraf har Domstolen konkluderet, at det ikke er nødvendigt, at en sådan handlemåde godtgøres i bestemte lande eller specielt i alle de kontraherende stater. Den omstændighed, at en praksis almindeligt og regelmæssigt følges af de erhvervsdrivende i lande, som indtager en fremtrædende stilling i den pågældende branche inden for international handel, kan være et forhold, som gør det lettere at bevise, at der består en sædvane. Det afgørende kriterium er imidlertid, om den pågældende handlemåde almindeligt og regelmæssigt følges af de erhvervsdrivende i den branche inden for international handel, hvor de kontraherende parter driver virksomhed (dom af 16.3.1999, Castelletti, C-159/97, EU:C:1999:142, præmis 27).
- 46 I denne henseende har Domstolen ligeledes præciseret, at idet artikel 23 i forordning nr. 44/2001 ikke indeholder oplysninger om bekendtgørelse af sædvanen, må det antages, at en eventuel bekendtgørelse af fortrykte formularer, der indeholder en værnetingsklausul, over for erhvervsorganisationer eller andre særlige institutioner ganske vist kan gøre det lettere at føre bevis for en praksis, der følges almindeligt og regelmæssigt, men at en sådan bekendtgørelse ikke kan kræves med henblik på at bevise, at der består en sædvane (dom af 16.3.1999, Castelletti, C-159/97, EU:C:1999:142, præmis 28).
- 47 En handlemåde, som opfylder betingelserne for at udgøre en sædvane, mister i øvrigt ikke sin karakter af en sædvane, fordi den bestrides under retssager, uanset i hvilket omfang det sker, så længe den dog følges almindeligt og regelmæssigt i den pågældende erhvervsgrænse for den kontrakttype, der er tale om (jf. i denne retning dom af 16.3.1999, Castelletti, C-159/97, EU:C:1999:142, præmis 29).
- 48 Hvad endelig angår spørgsmålet, om parterne faktisk har haft kendskab til sædvanen eller må formodes at have haft kendskab til den, følger det af retspraksis, at dette må antages, bl.a. når de tidligere har haft forretningsforbindelse indbyrdes eller med andre parter i den pågældende sektor, eller når en bestemt handlemåde er tilstrækkelig kendt inden for sektoren – fordi den almindeligt og regelmæssigt følges ved indgåelse af en bestemt type kontrakter – til at kunne betragtes som en fast brug (dom af 20.2.1997, MSG, C-106/95, EU:C:1997:70, præmis 24, og af 16.3.1999, Castelletti, C-159/97, EU:C:1999:142, præmis 43).
- 49 Blandt de forhold, den forelæggende ret skal tage hensyn til i hovedsagen ved afgørelsen af, om indsættelsen af en værnetingsaftale i prospektet er udtryk for en sædvane inden for den branche, hvor parterne driver virksomhed, som disse parter havde kendskab eller burde have haft kendskab til, er bl.a.

den omstændighed, at det nævnte prospekt forudgående var blevet godkendt af Irish Stock Exchange i Dublin og gjort offentligt tilgængeligt på sidstnævntes websted, hvilket ikke synes at være blevet bestridt af Profit under realitetsbehandlingen. Den forelæggende ret skal desuden tage hensyn til den omstændighed, at det er ubestrideligt, at Profit er en virksomhed, som er aktiv inden for finansiel investering, samt de eventuelle forretningsforbindelser, som virksomheden tidligere har knyttet med de andre parter i hovedsagen. Den nationale ret skal ligeledes efterprøve, om udstedelsen af obligationer på markedet almindeligt og regelmæssigt, inden for denne erhvervsgren, ledsages af et prospekt, der indeholder en værnetingsklausul, og om en sådan brug er tilstrækkelig kendt til at kunne betegnes som »fast«.

- 50 Følgelig skal dette tredje led i det andet spørgsmål besvares med, at indsættelsen af en værnetingsaftale i et emissionsprospekt for obligationer kan anses for en form, der er anerkendt som en sædvane inden for international handel i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 23, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001, hvorved det kan antages, at den part, som den gøres gældende over for, har givet sit samtykke, for så vidt som det bl.a. er godtgjort – hvilket det tilkommer den nationale ret at efterprøve – for det første, at en sådan handlemåde almindeligt og regelmæssigt følges af de erhvervsdrivende i den pågældende branche ved indgåelse af kontrakter af denne type, og for det andet, at parterne enten tidligere har haft forretningsforbindelse indbyrdes eller med andre parter i den samme sektor, eller at den pågældende handlemåde er tilstrækkelig kendt inden for sektoren til at kunne betragtes som en fast brug.
- 51 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det andet forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 23 i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at:
- det krav om skriftlighed, der er opstillet i artikel 23, stk. 1, litra a), når en værnetingsklausul er indsat i et emissionsprospekt for obligationer, kun er opfyldt, såfremt den kontrakt, som er undertegnet af parterne i forbindelse med udstedelsen af værdipapirerne på det primære marked, nævner accepten af denne klausul eller udtrykkeligt henviser til dette prospekt
  - en værnetingsklausul, der er indeholdt i et emissionsprospekt for værdipapirer, som er affattet af udstederen af de nævnte værdipapirer, kan gøres gældende over for tredjemand, som har erhvervet disse værdipapirer gennem en finansiel formidler, såfremt det er godtgjort – hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve – for det første, at denne klausul er gyldig i forholdet mellem denne udsteder og denne finansielle formidler, dernæst, at nævnte tredjemand ved på det sekundære marked at foretage tegning af de pågældende værdipapirer indtræder i nævnte formidlers rettigheder og forpligtelser, der er knyttet til disse værdipapirer i henhold til gældende national ret, og endelig, at den pågældende tredjemand har haft mulighed for at gøre sig bekendt med prospektet, der indeholder denne klausul, og
  - indsættelsen af en værnetingsaftale i et emissionsprospekt for obligationer kan anses for en form, der er anerkendt som en sædvane inden for international handel i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 23, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001, hvorved det kan antages, at den part, som den gøres gældende over for, har givet sit samtykke, for så vidt som det bl.a. er godtgjort – hvilket det tilkommer den nationale ret at efterprøve – for det første, at en sådan handlemåde almindeligt og regelmæssigt følges af de erhvervsdrivende i den pågældende branche ved indgåelse af kontrakter af denne type, og for det andet, at parterne enten tidligere har haft forretningsforbindelse indbyrdes eller med andre parter i den samme sektor, eller at den pågældende handlemåde er tilstrækkelig kendt inden for sektoren til at kunne betragtes som en fast brug.

Det tredje spørgsmål

- 52 Med sit tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at søgsmål, der er anlagt med påstand om annullation af en kontrakt og tilbagebetaling af de beløb, der er betalt på grundlag af en kontrakt, hvis ugyldighed er godtgjort, skal anses for at vedrøre »sager om kontraktforhold« i denne bestemmelses forstand.
- 53 For at besvare dette spørgsmål bemærkes indledningsvis, at begrebet »sager om kontraktforhold« i artikel 5, nr. 1), i denne bestemmelses forstand ikke kan forstås således, at der henvises til den kvalificering, som i den nationale lovgivning, der finder anvendelse, gives af det retsforhold, der er indbragt for den nationale ret. Dette begreb skal derimod fortolkes selvstændigt ud fra opbygningen af og formålet med forordning nr. 44/2001 med henblik på at sikre en ensartet anvendelse af denne i alle medlemsstaterne (dom af 17.6.1992, Handte, C-26/91, EU:C:1992:268, præmis 10, af 14.3.2013, Česká spořitelna, C-419/11, EU:C:2013:165, præmis 45, og af 28.1.2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, præmis 37).
- 54 Det følger af den retspraksis, der udspringer af dom af 4. marts 1982, Effer (38/81, EU:C:1982:79), at den nationale rets kompetence til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende en kontrakt også omfatter kompetencen til at afgøre, om de momenter, der er karakteristiske for selve kontrakten, foreligger, da en sådan vurdering er nødvendig for, at den nationale ret, som sagen er indbragt for, kan afgøre, om den er kompetent i henhold til forordning nr. 44/2001. Hvis det ikke forholdt sig således, ville der være risiko for, at bestemmelserne i artikel 5 i forordning nr. 44/2001 blev berøvet deres retlige indhold, fordi det ville betyde, at det ville være tilstrækkeligt at gøre disse bestemmelser virkningsløse, at en af parterne hævdede, at der ikke forelå nogen kontrakt. Derimod kræver hensynet til formålet med og ånden af forordning nr. 44/2001 en sådan fortolkning af de ovennævnte bestemmelser, at den ret, som skal afgøre en tvist vedrørende en kontrakt, kan prøve – også på embeds vegne – om de grundlæggende betingelser for dens kompetence er opfyldt, når henses til de af den pågældende part fremlagte afgørende og relevante momenter, som beviser, hvorvidt der foreligger en kontrakt.
- 55 For så vidt angår forholdet mellem søgsmålet om kontraktens ugyldighed og tilbagebetaling af beløb erlagt i urigtig formening om skyld er det i øvrigt tilstrækkeligt at fastslå – som generaladvokaten har anført i punkt 80 i forslaget til afgørelse – at hvis der ikke havde været et kontraktligt forhold, som parterne frivilligt havde indgået, ville forpligtelsen ikke have været opfyldt, og der ville ikke have været en ret til tilbagebetaling. Denne årsagssammenhæng mellem retten til tilbagebetaling og det kontraktlige forhold er tilstrækkeligt til, at tilbagebetalingsøgsmålet falder inden for det kontraktlige område.
- 56 Selv om der i hovedsagen ikke hersker tvivl om, at Profit og Redi er bundet af en kontrakt, tilkommer det den forelæggende ret, som anført i denne doms præmis 36, at efterprøve, om Profit er indtrådt i de af Redis rettigheder og forpligtelser, der i henhold til national ret er knyttet til de omtvistede værdipapirer, således at der mellem Profit og Redi foreligger et kontraktforhold.
- 57 Det følger af denne doms præmis 54 og 55, at i en sag som hovedsagen kan Profit i sine forhold med Redi, og – med forbehold for den efterprøvelse, der skal foretages af den forelæggende ret, som anført i denne doms foregående præmis – i sine forhold med Commerzbank, anvende opfyldelsesværnetinget i henhold til artikel 5, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, også når der mellem parterne er tvist om eksistensen af den aftale, som det indtalte krav støttes på.
- 58 Henset til de ovenstående betragtninger skal det tredje forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at søgsmål, der er anlagt med påstand om annullation af en kontrakt og tilbagebetaling af de beløb, der uberettiget er betalt på grundlag af nævnte kontrakt, henhører under »sager om kontraktforhold« i denne bestemmelses forstand.

Det første spørgsmål

- 59 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, hvorvidt artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at det i det tilfælde, hvor der anlægges to søgsmål mod flere sagsøgte, hvor søgsmålene har forskellig genstand og forskelligt grundlag, og hvor der ikke foreligger et underordningsforhold eller uforenelighed mellem dem, er tilstrækkeligt, at en eventuel afsigelse af dom efter sagsøgerens påstand i den ene af disse sager vil kunne have faktisk indvirkning på omfanget af den interesse, som det andet krav er fremsat med henblik på at beskytte, for at der er risiko for indbyrdes uforenelige retsafgørelser i denne bestemmelses forstand.
- 60 Indledningsvis bemærkes, at artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 for at undgå uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig, bestemmer, at sagsøgte, såfremt der er flere sagsøgte, kan sagsøges ved retten i den retskreds, hvor en af de sagsøgte har bopæl, forudsat at kravene er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig.
- 61 Hvad angår dens formål modsvarer kompetencereglen i artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 ifølge 12. og 15. betragtning til forordningen ønsket om at fremme god retspleje, at mindske risikoen for parallelle retssager mest muligt og at undgå, at der træffes indbyrdes uforenelige retsafgørelser i to medlemsstater (jf. bl.a. dom af 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, præmis 77, og af 12.7.2012, Solvay, C-616/10, EU:C:2012:445, præmis 19).
- 62 Denne specielle kompetenceregel skal desuden fortolkes i lyset af 11. betragtning til forordning nr. 44/2001, hvorefter kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtes bopæl som det principielle kriterium, og dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af sagens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund (jf. bl.a. dom af 11.10.2007, Freeport, C-98/06, EU:C:2007:595, præmis 36, og af 12.7.2012, Solvay, C-616/10, EU:C:2012:445, præmis 20).
- 63 Denne specielle kompetenceregel, som afviger fra princippet i artikel 2 i forordning nr. 44/2001, hvorefter det er retterne i den stat, hvor sagsøgte har sin bopæl, der er kompetente, skal desuden fortolkes strengt og kan ikke føre til en fortolkning, der rækker ud over de tilfælde, som forordningen udtrykkeligt har for øje (jf. bl.a. dom af 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, præmis 74 og den deri nævnte retspraksis, og af 12.7.2012, Solvay, C-616/10, EU:C:2012:445, præmis 21).
- 64 Domstolen har i øvrigt fastslået, at det påhviler den nationale domstol under hensyntagen til samtlige omstændigheder i sagen at vurdere, om der er en forbindelse mellem de forskellige sager, som er blevet indbragt for den, dvs. om der er risiko for uforenelige afgørelser, såfremt disse søgsmål påkendes hver for sig (jf. bl.a. dom af 11.10.2007, Freeport, C-98/06, EU:C:2007:595, præmis 41, af 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, præmis 83, og af 12.7.2012, Solvay, C-616/10, EU:C:2012:445, præmis 23).
- 65 Domstolen har imidlertid i denne henseende præciseret, at det ikke er tilstrækkeligt til, at afgørelser kan opfattes som indbyrdes uforenelige i henhold til artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, at der forekommer en divergens i løsningen af tvisten, men at en sådan divergens ydermere skal foreligge i forhold til samme retlige og faktiske situation (jf. bl.a. dom af 13.7.2006, Roche Nederland m.fl., C-539/03, EU:C:2006:458, præmis 26, af 11.10.2007, Freeport, C-98/06, EU:C:2007:595, præmis 40, af 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, præmis 79, og af 12.7.2012, Solvay, C-616/10, EU:C:2012:445, præmis 24).
- 66 Med henblik på i en situation som den i hovedsagen omhandlede at vurdere, om der er en forbindelse mellem de forskellige sager, som er blevet indbragt for den nationale ret, og dermed om der er risiko for uforenelige afgørelser, såfremt disse sager påkendes hver for sig, påhviler det – som generaladvokaten har anført i punkt 95-100 i forslaget til afgørelse – navnlig retten at tage hensyn til

de faktiske og retlige forskelle mellem på den ene side den erstatningssag, der er en følge af dårlig selskabsledelse, og på den anden side sagen om ugyldighed af en af kontrakterne og tilbagebetaling af beløb erlagt i urigtig formening om skyld, hvis udfald er uafhængige. Den blotte omstændighed, at udfaldet af den ene af sagerne kan have en indvirkning på udfaldet i den anden, bl.a. den potentielle indvirkning af det beløb, der skal tilbagebetales i forbindelse med en ugyldighedspåstand og krav om tilbagebetaling af beløb erlagt i urigtig formening om skyld på bedømmelsen af en eventuel økonomisk skade i forbindelse med en erstatningspåstand, er i denne henseende ikke tilstrækkelig til at kunne betegne de retsafgørelser, der skal træffes i forbindelse med de to sager, som »uforenelige« i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001.

- 67 Henset til ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at det i det tilfælde, hvor der anlægges to søgsmål mod flere sagsøgte, hvor søgsmålene har forskellig sagsgenstand og forskelligt grundlag, og hvor der ikke foreligger et underordningsforhold eller uforenelighed mellem dem, ikke er tilstrækkeligt, at en eventuel afsigelse af dom efter sagsøgerens påstand i den ene af disse sager vil kunne have faktisk indvirkning på omfanget af den interesse, som det andet krav er fremsat med henblik på at beskytte, for at der er risiko for indbyrdes uforenelige retsafgørelser i denne bestemmelses forstand.

Sagens omkostninger

- 68 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

- 1) **Artikel 23 i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal fortolkes således, at:**
  - **det krav om skriftlighed, der er opstillet i artikel 23, stk. 1, litra a), når en værnetingsklausul er indsat i et emissionsprospekt for obligationer, kun er opfyldt, såfremt den kontrakt, som er undertegnet af parterne i forbindelse med udstedelsen af værdipapirerne på det primære marked, nævner accepten af denne klausul eller udtrykkeligt henviser til dette prospekt**
  - **en værnetingsklausul, der er indeholdt i et emissionsprospekt for værdipapirer, som er affattet af udstederen af de nævnte værdipapirer, kan gøres gældende over for tredjemand, som har erhvervet disse værdipapirer gennem en finansiel formidler, såfremt det er godtgjort – hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve – for det første, at denne klausul er gyldig i forholdet mellem denne udsteder og denne finansielle formidler, dernæst, at nævnte tredjemand ved på det sekundære marked at foretage tegning af de pågældende værdipapirer indtræder i nævnte formidlers rettigheder og forpligtelser, der er knyttet til disse værdipapirer i henhold til gældende national ret, og endelig, at den pågældende tredjemand har haft mulighed for at gøre sig bekendt med prospektet, der indeholder denne klausul, og**
  - **indsættelsen af en værnetingsaftale i et emissionsprospekt for obligationer kan anses for en form, der er anerkendt som en sædvane inden for international handel i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 23, stk. 1, litra c), i forordning nr. 44/2001, hvorved det kan antages, at den part, som den gøres gældende over for, har givet sit samtykke, for så vidt som det bl.a. er godtgjort – hvilket det tilkommer den nationale ret**

at efterprøve – for det første, at en sådan handlemåde almindeligt og regelmæssigt følges af de erhvervsdrivende i den pågældende branche ved indgåelse af kontrakter af denne type, og for det andet, at parterne enten tidligere har haft forretningsforbindelse indbyrdes eller med andre parter i den samme sektor, eller at den pågældende handlemåde er tilstrækkelig kendt inden for sektoren til at kunne betragtes som en fast brug.

- 2) Artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at søgsmål, der er anlagt med påstand om annullation af en kontrakt og tilbagebetaling af de beløb, der uberettiget er betalt på grundlag af nævnte kontrakt, henhører under »sager om kontraktforhold« i denne bestemmelses forstand.
- 3) Artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at det i det tilfælde, hvor der anlægges to søgsmål mod flere sagsøgte, hvor søgsmålene har forskellig sagsgenstand og forskelligt grundlag, og hvor der ikke foreligger et underordningsforhold eller uforenelighed mellem dem, ikke er tilstrækkeligt, at en eventuel afsigelse af dom efter sagsøgerens påstand i den ene af disse sager vil kunne have faktisk indvirkning på omfanget af den interesse, som det andet krav er fremsat med henblik på at beskytte, for at der er risiko for indbyrdes uforenelige retsafgørelser i denne bestemmelses forstand.

Underskrifter